

Cena numeru
1000 mk.

Cena prenumeraty
w Łodzi

Miesięcznie mk. 21,000
Z przes. poczt.

Miesięcznie „ 26 000
za Łodzią egz. 1100
Konto Pocztow. Kasy

Oszedz. 60594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

ROZWIŃ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Sroda, dnia 18 lipca 1923 r.

Oddam zastępstwo

w branży browarniczej. Wiadomość: Grand-Hotel, u portjera. (1237-b)

Kto nie wyjechał

na letnie wycieczki, ten mile spędzić może wolny czas w ogródku przy restauracji

„TIVOLI“, Przejazd I, tel. 26-30.

Od godz. 5 po poł. podczas podwieczorku przygrywa wykwintny kwintet. Wieczorem koncert znanej orkiestry 51 p. S. K.

(1191-b-5)

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Metropolita Szeptycki

(wp) „Rzeczpospolita“ donosi z wiarogodnego źródła że przyjazd Metropolity Szeptyckiego do Polski nastąpi nie w połowie bm, lecz później i to tylko w tym wypadku, jeżeli metropolityka wyda przed przyjazdem zaaprobowany przez Rząd Polski list pasterski, w którym da wyraz lojalności wobec Państwa Polskiego Według wiadomości z Województwa Metropolita Szeptycki przyjeżdża na podstawie zgody wyrażonej jeszcze przez rząd poprzedni a nie obecny

Podstęp gdańskiego dziennika

(wp) Antypolska „Danziger Zeitung“, nie mająca debitu w Polsce, celem omińnięcia zakazu, wydaje specjalne odbitki dla Polski, pod zmienionym tytułem: „Danziger Freie Presse“ — Podstęp dziennikarski hakatystów gdańskich nie uszedł jednak uwadze rządu polskiego. Hakatystyczna gazetka, o ile nie zmieni swych tendencji antypolskich, będzie i pod zmienioną nazwą miała wzbudzone rozpowszechnienie

Zmiany w korpusie dyplomatycznym

(wp) Jak donosi „Gaz Codzienna“ w najbliższym czasie ogłoszone zostaną liczne zarządzone zmiany w korpusie dyplomatycznym, zo stał wycofany osławiony żyd dr Chaim-Bader z Pragi i dr Elmer z Berlina — Nastąpi przytem daleko idąca redukcja liczebna po placówkach zagranicznych, mających co najmniej 50 proc za dużo personalu

Zadecydowane zostało również wycofanie niesłychanie skompromitowanego szeregiem sensacyjnych wprost afer posła polskiego w Japonji Patka Gazeta Powszechna przypomina ową głośną aferę szpiega niem, w którego pamiętnikach znaleziono ustęp, gdzie ówczesny minister spraw zagr Patek doradzał mu ucieczkę zagranicę

ZAPAS DOLARÓW W PKKP

WARSZAWA 17,7 (A W) Od dnia 1 lipca do 10 lipca rb wpłynęło do PKKP około 100,000 dolarów cały zapas, zdobyty drogą re presji, oraz ostatnich zarządzeń wynosi 6,663,205 dolarów 40 centów

PROPAGANDA ANTYBOLSZEWICKA W JAPONJI

BERLIN 17,7 (A W) Według wiadomości z Tokio, japońskie ministerjum wojny poleciło wytworzyć film, za pomocą którego ma być zwalczana propaganda bolszewicka w armji Pierwsze wyświetlenie filmu odbyło się w wielkiej sali ministerjum wojny, przy licznej audytorjum, japońskiego korpusu oficerskiego. Prawie wszystkie sceny odbywały się na

Po konferencji państw bałtyckich.

WICEMINISTER STRASSBURGER O PRACACH KONFERENCJI

WARSZAWA 17,7 (AW) Wiceminister Strassburger, po powrocie z Rygi, udzielił przedstawicielowi „Ajencji Wschodniej“ następujących informacji: „W lipcu, r. 1921, odbył się w Helsingforsie pierwszy zjazd ministrów spraw zagranicznych Polski i państw bałtyckich, na którym, w uznaniu użyteczności tego rodzaju zjazdów, ustalono odbywanie dalszych zjazdów co kilka miesięcy. W wykonaniu powyższego odbyły się już zjazdy: warszawski w marcu 1922 r., rewelski w październiku 1922 r., oraz ostatni czwarty zjazd, w dniach 9, 10 i 11 bm. w Rydze.

Ze względu na swoją politykę antypolską, Litwa w zjeździe udziału nie brała. Główne cele konferencji obecnej były te same, jak i zjazdów poprzednich. W pierwszym rzędzie rozchodziło się przedstawicielom państw, biorących w zjeździe tym udział, o zbliżenie się na gruncie tendencji pokojowych i dążności do odbudowy życia gospodarczego. W związku z powyższym omówiono, zgodnie z programem, wykonanym przez zapraszający rząd lotewski, szereg zagadnień dotyczących stosunków między reprezentowanymi państwami, oraz wspólnego stanowiska wobec bieżących kwestji politycznych Europy.

Przedmiot obrad i rezultat dotychczasowych konferencji Polski i państw bałtyckich, uzgadnia postępowanie na terenie Ligi Narodów w kwestjach, będących na porządku

ku dziennym czwartego zgromadzenia Ligi, a więc a) rozbrojenia morskiego i lądowego, b) poprawek do 5 art. paktu Ligi Narodów, c) wspólnej taktyki na ogólnem zgromadzeniu Ligi.

Dalej dyskusji podlegały zagadnienia gospodarcze, jako to: traktaty handlowe między państwami, biorącemi udział w zjeździe, udogodnienia komunikacyjne, umowy o mocy prawnej i td. Zasadnicza zgodność poglądów znalazła wyraz w sporządzeniu i podpisaniu protokołu, obejmującego szereg konkluzji i wniosków. Podobnie, jak poprzednio, mają być powyższe konkluzje i wnioski, po rozpatrzeniu przez odnośne rządy, przedmiotem ostatecznej wymiany zdań między Finlandją, Estonją, Łotwą i Polską.

P. minister Seyda, z powodu spraw wielkiej wagi, nie mógł osobiście uczestniczyć w Rydze. W związku z tym miałem zaszczyt reprezentować i zastępować go. Nieobecność p. ministra, aczkolwiek szczerze odczuta, znalazła zrozumienie w wyniku wyjaśnień, jakich udzieliłem.

Nastroj wzajemnego zrozumienia, w jakim obrady się toczyły, rokuje jaknajlepsze nadzieje zbliżenia się państw bałtyckich i Polski. Nadmienić również muszę o serdecznej gościnności, jaka spotkała nas zarówno ze strony władz państwowych, jak i kółu lokalnych m. Rygi. Następną konferencją została naznaczona na grudzień rb.

Pod groźbą nowego głodu.

KŁAMSTWA SOWIECKIE CZYLI ZNOWU NIEURODZAJ W CAŁEJ ROSJI

MOSKWA 17,7 (PAT) Widoki na dobre urodzaje zapowiadają się znacznie mniej korzystnie, na skutek zbytnej wilgoci z zachodniej i centralnej. Rosji, a posuchy ze

wschodniej i południowej. W wielu gubernjach w ciągu ostatniego miesiąca nie spadła ani jedna kropla deszczu.

Syberji Film ten ma być wyświetlany we wszystkich dywizjach i zrzesczeniach wojskowych w całym kraju

MIĘDZYNARODOWY ZJAZD PARLAMENTARZYSTÓW

BERLIN 17,7 (A W) Dn 16 bm rozpoczęły się w Kopenhadze konferencje międzynarodowego zjazdu parlament, w którym bierze udział 626 parlamentarzystów wszystkich krajów Na porządku dziennym widnieje cały szereg spraw o nadzwyczajnej doniosłości: Sprawa kontroli parlamentarnej polityki zagranicznej, sprawa mandatów kolonialnych i mniejszości narodowych i sprawa rozbrojenia powszechnego

Na ostatni temat wygłosił lord Robert Cecil długie przemówienie

SZALONA DROŻYZNA W NIEMCZECH

BERLIN 17,7 (A W) Drożyzna na niemieckim rynku czyni z dnia na dzień szalone postępy Wzrost cen uniezależnił się w zupełności od rozwoju stosunków na rynku dewizowym, stając się przywilejem sfer kupieckich i handlowych

Ceny ostatnie: kilo masła 48,000 margaryny 28000 herbaty 180000 Ceny są w każdym razie o 10 do 20 proc wyższe od przedwojennych, po przeliczeniu marek papierowych na złote

Zarzewie wojny religijnej w Rosji.

SOLSZEWICY DOLEWAJA OLIWY DO OGNI METROPOLITA ANTONIN NA WYGNANIU

LWÓW 17,7 (A W) Korespondent „Gazety Lwowskiej“ z pogranicza sowiecko — polskie go donosi:

Główny przeciwnik patriarchy Tichona, założyciel nowej, cerkwi metropolita Antonin, został zaproszony do moskiewskiej czerezwyczejki, gdzie zaproponowano mu: albo całkowite zażalenie akcji zaczepnej przeciwko Tichonowi i cofnięcie dotychczas mu czynionych zarzutów, albo natychmiastowe opuszczenie Rosji

Antonin w odpowiedzi oświadczył, że uważa Tichona za nawróconego zdrajcę, skrucę zaś jego za spóźnioną i nieszczerą, wobec czego woli

zostać wygnanym z ojczyzny, niż poniechać walki z Tichonem

Antonin zaznaczył również, że stanowisk swego nie zmieni pod żadnym warunkiem

Korespondent zaznacza, że fakt interwencji władzy sowieckiej nie znaczy wcale, aby rząd rosyjski zamierzał naprawdę położyć kres waśniom religijnym Są to tylko pozory, gdyż w rzeczywistości właśnie religijne w Rosji są bardzo na rękę Sowietom, nie pozwalając skupić się mieszkańcom Rosji w jeden potężny blok wyznaniowy, co by podkopało mocno autorytet władz sowieckich

W oczekiwaniu noty angielskiej.

RÓŻNICE ZAPATRYWAN NA KWESTJĘ RUHRY.

LONDYN 17-7 (PAT) Polradjo. Nota angielska, o której w swym przemówieniu mówił premier Baldwin, a która ma być odpowiedzią zbiorową na memorandum niemieckie, dziś jeszcze nie była gotowa. Najprawdopodobniej redakcja noty będzie gotowa jutro lub pojutrze, wtedy będzie przedmiotem rozważań gabinetu angielskiego, zaś potem dopiero, co nastąpi nie wcześniej jak w końcu bieżącego tygodnia, będzie przesłana sojusznikom dla poczynienia ewentualnych uwag.

Rząd brytyjski będzie starannie unikał wszelkiej zwłoki w przygotowaniu tej noty i wysłanie jej sojusznikom. W tutejszych kołach politycznych wyrażają nadzieję, że ze względu na szczególny pośpiech, jakiego wymaga sprawa omawiana w nocy, sojusznicy również zaniechają wszelkich negocjacji, które przedłużają rozstrzygnięcie.

LONDYN 17-7 (PAT) „Times“ w artykule wstępnym omawia znów stosunek Francji do Anglii w świetle ostatniego prze-

mówienia Poincarego, że stosunek ten w znacznej mierze zawisł od uregulowania kwestji niemieckiej. Dziennik angielski nie próbuje dysputować z premierem francuskim co do istoty przyczyn, które złożyły się na obecną maskowaną, czy prawdziwą, sytuacją ekonomiczną Niemiec natomiast twierdzi, iż w żadnym razie okupacja zagłębia Ruhry tak z punktu widzenia i interesów koalicyjnych, jak i samych Niemiec nie wpłynęła dodatnio na stan gospodarczy tych ostatnich.

LONDYN 17-7 (PAT) Dzienniki donoszą, iż otrzymano tutaj oficjalne zaprzeczenie, jakoby mowa Poincarego, wygłoszona przy odsłonięciu pomnika w Femlis, była odpowiedzią na deklarację Baldwina, gdyż mowa ta została przez Poincare napisana znacznie wcześniej.

LONDYN 17-7 (PAT) Lord Curzon przyjął dzisiaj ambasadora francuskiego, a bezpośrednio po nim ambasadora włoskiego.

Litwa na pasku polityki niemieckiej.

INTRYGI LITEWSKIE W SPRAWIE KŁAJPEDY.

KOWNO 17-7 (PAT) W związku z naradami, odbywającymi się obecnie w Paryżu w sprawie Kłajpedy, na całej Litwie odbywają się tłumne wiece, domagające się odrzucenia wszelkich warunków, które mogły-

by ograniczyć suwerenność państwa litewskiego. Wiece mają charakter antypolski, a rezolucje, przyjmowane na nich, wypowiadają się przeciw jakiegokolwiek przywilejowi Polski w okręgu Kłajpedy.

LITWA UCZESTNICZY W MACHINACJACH NIEMIECKICH.

PARYŻ 17-7 (AW) Nawiązując do obrad rady ambasadorów w sprawie Kłajpedy, „L'Information“ w bardzo energiczny i mocny sposób demaskuje stanowisko Litwy Kowieńskiej, która staje się coraz bardziej narzędziem intryg niemiecko-rosyjskich.

Zaslepiona przez swą nienawiść do Polski, chce Litwa pośredniczyć pomiędzy Rosją i Niemcami. Czyż ostatnio prezes prowincji Prus Wschodnich, w jednym ze swych przemówień, nie oświadczył, że Kłajpeda jest właściwie tylko przedłużeniem Prus Wschodnich? A ostatnio, jak wskazują

źródłowe informacje, wizyta przedstawicieli sztabu generalnego litewskiego w Berlinie, miała na celu konwencję militarną między Niemcami a Litwą, przyczem Litwa zaofiarowała swe pośrednictwo między Niemcami i Rosją. Litwa dość już złożyła dowodów swego współuczestnictwa w machinacjach niemieckich. Podkreślić należy znamieny fakt, że gubernatorem portu kłajpedzkiego mianowany został nacjonalista niemiecki, Leluhr. Fakt ten świadczy wymownie, dokąd posunięta została współpraca Niemiec i Litwy.

ECHA TAJEMNICZEJ UCIECZKI KPT. ERHARDA.

LIPSK 17-7 (AW) Prasa lewicowa atakuje władze więzienne z powodu niedopuszczalnego niedbalstwa, jakie się ujawniło z ucieczką Erhardta. Okazało się bowiem, iż żona Erhardta miała nieograniczoną swobodę widywania się z mężem, bez zachowania środków ostrożności ze strony władz.

Według przypuszczeń, żona Erhardta, podczas widzenia się z nim, doręczyła mu klucz, który ułatwił ucieczkę. Śledztwo wykazało, że na krótko przed ucieczką znajdował się w pobliżu gmachu więzinnego samochód ciężarowy, z motorem w ruchu; w samochodzie siedział tylko szofer. Na krótko przed

piątą, tj. godziną ucieczki samochód ruszył a w biegu wskoczyło do niego trzech ludzi.

Numer auta, które ruszyło z największą szybkością jest znany, lecz prawdopodobnie został zmieniony uprzednio, dla zatarcia śladów.

ROSIJA WIDAĆ ICH NICZEGO NIE NAUCZYŁA.

LONDYN 17-7 (PAT) Izba gmin odrzuciła wczoraj 368 głosami przeciw 121 wniosek socjalistyczny, wniesiony przed kilkoma miesiącami, dotyczący zniesienia dotychczasowego kapitalistycznego posiadania warsztatów pracy, a dążący do uspołecznienia wszelkiego rodzaju warsztatów i narzędzi pracy.

Rutynowany korektor

może się zgłosić do redakcji Rozwoju od 6 do 8 wieczór.

Na wiosnę roku 1922 jeden kilogram masła kosztował niecałe

2

ysiące marek, zaś zimą cena masła dochodziła do

36

tyśiące marek za jeden kilogram. Jeżeli w tym roku będzie taki sam stosunek, to możemy się spodziewać, że zimą będziemy mieli masła po pół miliona. Cokolwiek dałoby się o tem powiedzieć, każdy, kto może powinien zrobić zapasy na zimę. Ponieważ Związek Spółdzielni Mleczarskich (dawnej Warszawskie Ziemiańskie T-wo Mleczarskie) podejmuje się przechowania masła dla konsumentów, przeto należy się zwrócić z zamówieniami do biura Związku przy Al. Kościuszki 29. Kto nie chce przepłacać, ten powinien się pośpieszyć. (1197-b)

Dr. med. Gustaw Kaciążek

choroby serca i płuc

powrócić.

Gdańska № 93 róg Andrzeja tel. 20 — 55.

3176-4

TELEFONEM Z WARSZAWY

ZAŻEGNANIE STRAJKU NA KOLEJACH.

(*) Wystawione prócz pracowników i robotników warszawskich kolejek podmiejskich żądania wypłacenia przez zarząd kolejek, oprócz dodatku drożyznianego 50 proc. zapomogi zostały częściowo przyjęte. Przedsiębiorcy wypłacili 30 proc. zapomogi, na co się robotnicy zgodzili. Zapowiedziany strajk został wobec tego natychmiast odwołany.

NAPAD NA KASJERA KOPALNI.

*) W niedzielę dokonano w Sosnowcu niezwykle śmiałego napadu na kasjera kopalni, „Lilith“. Przed samym biurem zarządu kopalni, nieznanemu osobnik zastąpił kasjerowi drogę i wymierzywszy z dwóch rewolwerów, zażądał oddania pieniędzy.

Bandyta zrabował 160 milionów mk. Na szczęście kasjer rozpoczął już przed kilku dniami wypłaty, w przeciwnym boku razie łupem opryska stałaby suma, należąca się robotnikom za dwutygodniową pracę, tj. 250 milionów mk.

NASTĘPCA WOROWSKIEGO

MOSKWA 17,7 (A W) Dekretem rady komisarzy ludowych mianowany został Mikołaj Jordański przedstawicielem SSSR we Włoszech

WALKI W KLASZTORZE M PAŃSKIEJ W MOSKWIE

MOSKWA 17,7 (A W) Dzienniki tutejsze donoszą iż pomimo agitacji i zw żywej cerkwi i ciągłych z jej strony napaści, popularność patriarchy Tichona wśród ludu rosyjskiego nie została zachwiana Tichon w swoich kazaniach nawołuje do wierności dla jednej cerkwi prawosławnej W Moskwie w klasztorze Męki Pańskiej doszło do walki między zwolennikami Tichona i członkami żywej cerkwi

STRAJK NA ŚLASKU PRUSKIM

BERLIN 17,7 (A W) W Śląskim przemysle metalowym odbyło się głosowanie robotników nad przystąpieniem do strajku Olsbrzymią większością, bo wynoszącą 9:10 głosów uchwalono przystąpić do strajku

Ku przepaści.

W Polsce rozpanoszyły się na dobre strajki. Ciągłe słyszymy o ich wybuchach w różnych stronach kraju. Strajkują robotnicy, urzędnicy, kolejarze, pocztowcy, tramwajarze i t. d., i t. d.; mamy strajki zwyczajne, obostrzone, włoskie, ogólne i inne. Strajkuje się u nas z różnych powodów, przeważnie domagają się strajkujący poprawy stosunków materialnych, często jednak wchodzi w grę inne czynniki, nieraz dość blahe, które jedynie zaciętrzewienie i brak ustepliwości z obu stron wyolbrzymiają do rozmiarów nieprzebytej zapory.

Stan ten budzi w bezstronnym obserwatorze uzasadnione obawy. Co będzie, jeśli tak dalej pójdzie? Do czego doprowadzimy gospodarkę krajową, jeśli nie przestaniemy się klócić wtedy, gdy potrzeba jaknajbardziej wyteżonej celowej pracy. A przede wszystkim pracy ciąglej nie doznanąją ustawicznych przerw, działających z bólem na wszelkie gałęzie przemysłu. Uczmy się od obcych nie wad, lecz zalet i nie starajmy się naśladować ich pod każdym względem. Czyż mają obcy mówić o nas, że Polak umie pracować tylko pod batem?

Musimy stanowczo zmienić nasze postępowanie pod tym względem. Pracodawcy powinni okazać więcej zrozumienia dla uzasadnionych żądań robotnika, a ci ostatni niechaj pamiętają, że „zwycięstwo“ w strajku nie zawsze jest zwycięstwem.

Co będzie, jeśli staną fabryki, wstrzymaną zostanie komunikacja, rolnicy nie dostarczą zboża do miast? Na to pytanie chyba każdy sam najlepiej odpowie. A ucierpią wtedy nie tylko robotnicy, nietylko klasa pracująca, lecz wszyscy bez wyjątku obywatele. Prawda, bogatsi potrafią dłużej przetrzymać kryzys gospodarczy, upadną jednak i oni, pod ciężarem ruin.

Utarł się u nas zwyczaj, że w razie wybuchu strajku obwinia się zawsze robotnika. Zwyczaj to niebezpieczny i szkodliwy, jak wszystko, co jednostronne. Należy zawsze odróżniać żądania uzasadnione i konieczne od wygórowanych i niemożliwych do przyjęcia. Pracodawcy tłumaczą się zawsze, że większa podwyżka płac narazi na szwank byt przedsiębiorstwa. Czy tak jednak zawsze jest naprawdę? Wglądnijcie panowie dobrze w swoje sumienia, zanim wydadcie wyrok, skazujący na bezrobocie i nędzę. Czy zawsze tak trudno dać żadaną podwyżkę? Zmniejszenie dochodu nie stanowi jeszcze o waszym losie, gdy tymczasem brak pracy jest wyrokiem śmierci na robotnika. Uczciwy głód nie z głodu, mniej uczciwy staje się — bandytą!

A na kogo spadnie odpowiedzialność? Czy na te masy, przeważnie ciemne i nieuświadomione, podjudzane przez rozmaitych agitatorów? Nie! Wina będzie wtedy wasza panowie pracodawcy, zeście z obawy utraty części olbrzymiego nieraz dochodu, przeciętnie strunę, że pozwoliliście działać tym ciemnym siłom, którym zależy na tem, by w Polsce panował ferment i nienawiść. Ba ci apostołowie nienawiści, na niej jedynie chcą zbudować swój wymarzony raj. I wy sami chcecie dać im do ręki broń, która kiedyś obróci przedewszystkiem przeciwko wam?

Zastanówcie się więc dobrze czyby nie należało zawrócić z fałszywej drogi, u końca której czeka Ojczyznę zguba. Jeszcze czas!

S. B.

Bankructwo bolszewizmu.

Bolszewizm w Rosji dogorywa, tak, jak jego przywódca Lenin Konanie to znamionują coraz silniej i jaskrawiej nowe zarządzenia se wietów, trzymających się jeszcze przy władzy z siłą bezwzględniego teroru, jaki zwykli zawsze poprzedzać upadek i dzięki bierności mas, zgnębionych wojną i rewolucją

Zarządzenia te wpadły w krańcowość Zasadniczy kanon — zniesienie własności prywatnej obalono Nowe prawo pod tym względem, którego ogłoszenia w dniach najbliższych oczekują, przewiduje przywrócenie własności kamiennej dawnym właścicielom, wydzierżawienie przedsiębiorstw przemysłowych osobom prywatnym wydzierżawienie wreszcie majątków ziemskich Jeżeli czyni to rząd, jeżeli podrywa ten zasadniczy kanon komunizmu, a równocześnie nie ustaje w mnożeniu olbrzymich wydatków na propagandę, mimo oplakanego stanu skarbu, to czyni raczej z konieczności, ażeby nie usuwać ostatnich podstaw bytu ekonomicznego Zresztą jest to naturalny bieg wypadków, wykładnik tych konieczności życiowych, przeciw którym żadna siła się nie ostoi Sowiety chcą, czy nie

chcą stwierdzają tem samem, że komunizm jest utopią, a w świetle ludzkich wymagań i naturalnych wskazań — zbrodnia

Ostrze obłąkańczego rządu sowietów, zw. „robotniczo — włościańskiego“ kieruje się przeciw robotnikom i chłopom Cóż bowiem ustanowił ludowy komisariat pracy? Oto bez sądu, bez dochodzeń administracyjnych, a jedynie tylko na skutek doniesienia kierownika przedsiębiorstwa, robotnik za najdrobniejsze przekroczenie służbowe karany jest więzieniem

Rzecz ta nie wymaga komentarzy Dodać tylko należy, że robotnicy przydzieleni na stałe do jednych fabryk, nie mogą zmieniać miejsca pracy A więc pańszczyzna

Sowiety znalazły wreszcie miejsce dla ustawy o karze cielesnej Dochodzą wieści, że co raz częściej i dotkliwiej opadają na plecy chłopów i robotników knut i różgi, a więc najgroźsza z kar, podobne gorsza od kary śmierci

Wynik takiego „systemu rządzenia“ jest niewątpliwy, a przykład dla zwolenników komunizmu chyba wcale — niezachęcający

Koloniści polscy w Paranie.

W przypuszczalnej liczbie 100 tysięcy Polaków, zamieszkujących Parane, jest nieliczna grupa duchowieństwa i nauczycieli, nie wielu geometrów samouków i wiele zawodów innych, Reszta to koloniści, rozprószeni po Paranie całej

Czy czasem Polacy skupiają się w samej Paranie, trudno orzec, Agitacja w tym kierunku wychodzi ze strony ludzi zainteresowanych w koczowniczej sprzedaży pustek parańskich takim kolonistom z Rio Grande do Sul, którym już brak ziemi; wyjałowili oni już grunty swych farm i pragną nabyć nowe, Zachęca się ich, aby nabyli grunt w Paranie, gdzieś daleko od linii kolejowej

Na ogół koloniści polscy żyją dostatnio, Ale zamożnych jest niewielu,

Dostatek kolonisty pochodzi z niezmiernie wanej kilkuletniej pracy, takiej, o jakiej robotnik w Polsce nie ma wyobrażenia, Urodzajną ziemię posiada las parański, step zaś jałowy, Zaczyna swą gospodarkę kolonista od wycięcia podszytia leśnego, powalenia drzew i gałęzi i przygotowania w ten sposób gruntu pod uprawę t. zw. rosa.

Kolonista nie używa pluga, w pierwszych latach nie może utrzymać konia, ani bydła roga tego, może mieć tylko drób i nierogaciznę. Uprawa ziemię motyka.

Buduje sam dom, ograda pastwisko i pole, Plony znosi sam do domu, Najważniejszym produktem rolnym jest kukurudza.

Oto z jakich wysiłków pochodzi dostatek, którym cieszy się polski kolonista obecnie, Są tacy, którzy mają w bankach po jednym czy parę dziesiątek tysięcy milrejsów To są właśnie zamożni koloniści, Wogóle stan zamożności społeczeństwa polskiego w Paranie nie może iść w porównanie z zamożnością Niemców w Santa Catharina. Społeczeństwo niemieckie tworzy zwarta całość.

Wychodźstwo do Brazylii było złem

koniecznym, gdy Polska była rozdarta wśród 3 zaborców. Uciekał wówczas analfabeta z Polski, bo mówiono mu, że Brazylia jest rajem ziemskim. — Dzisiaj Polska niepodległa innemi oczyma spojrzysz na kolonistów polskich w Brazylii

Przedewszystkiem nie będzie dążyć do powiększenia ich liczby wychodźtwa z kraju Polska nie ma nadmiaru materiału ludzkiego, Jej dążenie to zorganizowanie tak życia w kraju, aby Polak pracował na swej ziemi dla swoich

Koloniści parańscy wzrastać będą w za możność i oświatę, powoli w trzecim, czwartym pokoleniu staną się takimi obywatelami brazylijskimi, dla których oddalona za morzami Polska będzie tylko pamiątką rodzinną, cenioną wśród bardziej oświeconych, Mniej oświeceni słuchają mowy polskiej taką samą obojętnością z jaką słuchali innej mowy cudzoziemskiej, Sami rozmawiają między sobą po portugalsku, Urodzili się w Brazylii, z rodziców urodzonych tutaj, coż więc mogli wiedzieć o Polsce, przebywszy parę lat w elementarnej szkółce polskiej, pracując później wśród Brazylian?

Polaków w Brazylii jest przypuszczalnie 150,000, a jednak 2 pisma polskie tygodniowe mają najwyżej 3000 prenumeratów.

Jedyna polska księgarnia w Kurytybie ma najmniej książek polskich, Istniejący przy konsulacie polskim księgozbiór, pochodzący również z darów w książkach z Polski, nie miał zbyt wielu czytelników, wśród 2 — 3 tysięcznej ludności polskiej w Kurytybie.

Polonia parańska nie zna współczesnej Polski. Warto ją zainteresować przez przedstawienia teatralne, a dobrze urządzone polski kinematograf, sprowadzając filmy z Polski i pokazując kolonistom obrazy z życia Polski współczesnej, podniósłby też kulturę narodową tamtejszej Polonii.

Polscy komuniści.

Komuniści polscy na Ukrainie sowieckiej przystąpili do skomunizowania młodzieży w szkołach ludowych polskich, w obozach i domach dziecięcych.

W tym celu kierownik biura politycznego przy wydziale oświaty ludowej wydał okólnik do wszystkich szkół polskich, zakazujący „pod groźbą odpowiedzialności za działalność kontrrewolucyjną rozpowa-

szechniać zarówno w szkołach polskich, jak i w czytelnich i domach dziecięcych pismo komunistyczne, wydane po polsku pt. „Sierp“.

W okólniku tym kierownik biura politycznego poleca to pismo, jako mające niezwykle znaczenie moralne dla wychowania młodzieży. Zdanie to jest oczywiście wyrazem najdalej posuniętego cynizmu.

Szanujmy relikwie narodowe.

ZNISZCZENIE GROBÓW KRÓLEWSKICH NA WAWELU

Dla ratowania zabytków katedry na Wawelu zawiązał się pół roku temu komitet, złożony z przedstawicieli kapituły katedralnej, świątyni naukowego i wiedzy fachowej. Ludzie ci, opierając się na szczupłym funduszu, zebranym drogą składek wypełnili swem doświadczeniem i umiłowaniami pamiątek historycznych luki w podjętej bez odpowiednich środków materialnych pracy i rozpoczęli restaurację katedry przede wszystkim od odnowienia szczególnie zagrożonych metalowych trumien królewskich dynastji Jagiellonów i Wazów, będących wspaniałymi pomnikami odlewnictwa gdańskiego XVI i XVII wieku.

Trumny te, poważnie zębem czasu nadgryzione doznały wielu uszkodzeń z rąk ludzi złośliwych czy też głupich. Przy wzmożonym bowiem ostatnio tłumnie zwiedzaniu grobów wobec braku należytego nadzoru znalazło się sporo rękawiczkowych osobników którzy poodlamywali bogate części ornamentacyjne trumien, już to „na pamiątkę” już też przekonani że wyzłacane blachy mosiężne są szczerem złotem.

Jedną z bardziej uszkodzonych trumien królewskich — to trumna Stefana Batorego, u której z boków poukręcano allegorycznym figurkom emblematy, wieko zaś — podczas próby dźwignięcia go nadłamano. Z trumny króla widać Jana Alberta Wazy zdjęli nieznani wandalowie całkiem lżejsze wieko, w wewnętrznej zaś metalowej trumnie wybili w głowach jej ostrem narzędziem wielką dziurę. Z trumny Marji Ludwiki Gonzagi zdarto gładki krzyż metalowy, pozostawiając tylko mały jego kawałek, niedający się urwać. Ponadto zerwano jedną z dekoracyjnych koron na wieku z trumny króla Władysława IV i uszkodzono trumnę żony jego Cecylii Renaty. Po zatem reszta trumien została mniej lub więcej obnażona z inicjałów, przytwierdzonych do wieka.

Prócz tych przykrych faktów podnieść jeszcze należy, że serce króla Jana Kazimierza, złożone w żelaznej skrzynce w framudze okna w grobie Wazów, do niedawna leżało na ziemi, profanowane i trącane butami niekulturalnych osób, zwiedzających groby. Nakoniec dodać trzeba, że ci sami ludzie zniszczyli lampę nad grobem Zygmunta Starego w kształcie korony Kazimierza Wielkiego wiszącą, z której powykęciano imitacje kamieni i połamano metal.

Krawiec pułkownikiem.

Lwowska „Gazeta Codzienna” podaje sensacyjne wiadomości o karierze wysokiego dygnitarza z otoczenia p. Piłsudskiego — pułk. Platowskiego.:

Dziwną drogą szły awanse armji polskiej. Pousuwano z naczelnych stanowisk byłych sztabowych doświadczonych oficerów, a w miejsce ich wsadzano ludzi, którzy jedyną kwalifikacją i szkołą wojskową były chyba bojówki lewicowe. Najwyższe stanowiska poobsadzano zupełnie niefachowymi ludźmi, byle tylko byli nimi b. legjonistów. Do tej kategorii awansów należy również „bajeczna” a la Piłsudski karjera krawca Platowskiego. Z zawodu krawiec, w czasie wojny zgłosił się do Legionów i tu bez żadnych zasług bojowych został pułkownikiem armji polskiej, a nawet szefem biura personalnego przy min. spr. wojsk.

„Gazeta Codzienna” zwraca uwagę że by może ministerjum spraw wojskowych ze chciało się zająć aktami karnymi tego b. krawca-pułkownika z r. 1917-8 w lwowskim sądzie karnym, gdzie p. Platowski oskarżony był o § 486 (fałszywa kryda w swoim warsztacie krawieckim).

Czyszczenie korpusu sądowego.

„Gaz Codz” donosi: Nareszcie najwyższe czynniki wojskowe zabrały się do oczyszczania korpusu sądowego z naleciałości, które tylko kompromitowały te najwyższe władze wojskowe. Po dymisji zupełnie niefachowego szefa wydziału prawnego przy ministerstwie wojny gen. Krzemieńskiego, (b. podporucznika rez. austr. legjonisty), nastąpiła dymisja niedokończzonego prawnika (z I egzaminem) pułkownika korpusu sądowego Sikorskiego ref. pers. dla spraw korpusu sądowego (b. kadeta austr. legj.) Jak się okazuje, nawet ten specjalnie fachowego wykształcenia prawniczego wymagający dział obsadzony był przez zupełnie niefachowych ludzi — wyłącznie legjonistów. Dalsze zmiany w toku.

Eksploatacja lasów.

Eksploatacja naszych bogactw leśnych rozwija się na skalę szeroką, dawniej niepraktykowaną. Ustanowienie celów ochronnych od drzewa wywożonego za granicę jest główną przyczyną mnożenia się u nas wielkich tartaków, obrabiających surowiec do celów technicznych i budowlanych.

W Warszawie powstaje poważna liczba biur leśnych, w okolicach zaś zalesionych przeważnie na kresach wschodnich, wzma-

ga się liczba kolejek parowych w celu przewożenia materiału z miejsc obróbki do stacji kolei normalnych.

Oдноśne władze ministerjalne otrzymują coraz nowe zgłoszenia projektów nowych kolejek, a jednocześnie wzmagają się zapotrzebowania taboru, jak platformy i lokomotywy. Producenci artykułów leśnych w b. Kongresówce na taksatorów i fachowych towaroznawców sprowadzają specjalistów z kresów, którzy proceder ten prowadzili tam za czasów rosyjskich. Natomiast gospodarstwo leśne jest powierzone leśnikom fachowym.

Wydział teologii prawosławnej.

Podczas ostatniej sesji Synodu Cerkwi prawosławnej w Polsce była szczegółowo rozpatrywana sprawa otwarcia wydziału teologii prawosławnej przy Uniwersytecie warszawskim. Synod uznał sprawę tą za nadzwyczaj ważną i postanowił dołożyć starań, aby otwarcie wydziału mogło nastąpić z rozpoczęciem nowego roku szkolnego. Na posiedzeniu Synodu zatwierdzono projekt statutu który pod nazwą „Tymczasowych Przepisów” został przesłany na zatwierdzenie p. ministrowi. W R i O P opracowano również plan i program wykładów.

W sprawie otwarcia wydziału teologii prawosławnej Synod spotkał się z nader przychylną podstawą rządu. P. minister Głabiński zwrócił się już z osobnym listem do rektora Uniwersytetu warszawskiego, wskazując na konieczność utworzenia jeszcze w r. b. wydziału teologii prawosławnej, niezbędnego dla zaspokojenia potrzeb religijnych licznej ludności prawosławnej w Polsce i prosząc o terminowe rozpatrzenie sprawy na posiedzeniu senatu uniwersyteckiego.

Synod upatrzył już profesorów, którzy mogliby wyklądać wszystkie przedmioty, przewidziane przez plan wykładów na pierwszym kursie, obowiązki dziekana wydziału objąłby tymczasowo sam metropolita Dyonizy, posiadający stopnie naukowe magistra teologii.

Socjaliści n'enawidzą poznańczyków.

„Prawda” poznańska donosi: Klasowe z PPS prowadzą strajk w zagłębiu naftowym Borysławia i w kopalni soli w Kałuszu, celem usunięcia z pracy Poznańczyków i Polaków przybyłych z Westfalji tudzież dyrekcji, która tych robotników przyjęła do pracy. Strajk trwa a robotnicy poznańscy i westfalscy w obronie swej egzystencji zmuszeni są pracować pod ochroną policji i wojska.

MAX SCHOENAU.

W cyrku.

W dwa dni później siedziałem znowu w cyrku, który szybko stał się jedynym środowiskiem r. zry. ek w nas. m. m. ście. i w czasie pa. uzy zeszedłem pewnego razu do stajen, ażeby zbliżyć oglądać szlachetne rumaki pana Cin. garelli. W ganku, wiodącym z areny do stajen cisnęli się dozorczy i służący, i para kłownów zabawiła się poważnie rozmową o jakości piwa w piwnicach naszego miasta. W chwili, gdy zamierzałem przecisnąć się przez te grupy, ujrzałem miss Suzy, która miała wystąpić w najbliższym numerze Oparta o grzbiet starego siwka, który wierny swym obowiązkom, obiegł był właśnie kilkakrotnie arenę cyrkową, rozmawiała na pozór z zajęciem z mr. Edwards, dzielnym rysownikiem karykatur, który umizgał się do niej z widoczną nonszalancją. Nie było mi już teraz tak pilnie do oglądania stajen; musiałem za wszelką cenę nieco bliżej przypatrzeć się interesującej grupce. Stary siwek nagle zbudził we mnie takie zajęcie, że z podziwem przypatrywałem się mu ze wszystkich stron nie spuszczając z oka pięknej linoskoczki i jej wielbiciele. W

dawała mi się pierwszego dnia, i mimowoli przyszło mi na myśl, że te dumne, zdradzające lekomyślność, oczy musiały już na niejednego męża czynne wywrzeć fascynujące wrażenie. Im dłużej przypatrywałem się jej, tem bardziej zwracała moją uwagę, że od czasu do czasu rzucała swe obojętne na pozór spojrzenia w kierunku zaciemnionego nieco kąta, w którym z trudem tylko odkryć mogłem czarną postać. Przypa. trzywszy się dokładniej poznałem jednego z kłownów — murzynów, którego twarz zdradzała ogromną nerwowość i wzburzenie. Ta mała przełotna scena zaczęła mnie coraz bardziej interesować; miałem z całą pewnością, przed sobą dwóch konkurentów, współzawodniczących ze sobą o jedną i tę samą kobietę, a ponieważ ta kobieta była widocznie w całym tego słowa znaczeniu kokietką, więc sprawa przedstawiała się w przyszłości nader ciekawą. Postanowiłem mocno śledzić za tragicznym rozwojem rzeczy, gdy nagle dzwonek, oznajmiający rozpoczęcie drugiego numeru oderwał mnie od punktu obserwacyjnego. Nie wróciłem już do mojej łóżki, lecz udałem się do małej restauracji znajdującej się w przedsiönku cyrku. I nie pomyliłem się w moich obliczeniach: grupka masztalerzy gasiła tu spragnione gardła, i za pośrednictwem kilku szklanek orzeźwiającego piwa nawiązałem z nimi wkrótce znajomość. Dowiedziałem się, że

najlepsze siły solowe stale schodziły się w pobliskiej wielkiej restauracji, której właściciel odstąpił im wspaniałomyślnie na ten cel osobny pokój. Gdy wyraziłem wątpliwość, czy zwykły śmiertelnik może być dopuszczony do brania udziału w owych towarzyskich ucztach, jeden z obecnych oświadczył mi, że uważając mnie za porządnego faceta gotów jest zaznajomić mnie ze swoimi kolegami.

W samej rzeczy tak rysownik — karykaturzysta mr. Edwards jak kłownu — murzyn mr. Campotello z jednakową natarciwością przesładowali miss Suzy swymi gorącymi afektami, lecz nikt nigdy nie wiedział, komu ze swoich wielbicielek oddaje one pierwszeństwo, albo czy też może i jednego: drugiego wystrychnie na dudka.

P. Edwards był wcale znośnym poczciwym. Będąc znacznej tuszy wydawał się wobec swojego długiego rywala o wiele niższym, niżeli był w rzeczywistości. Pomimo swego angielskiego nazwiska był on rdzennym Niemcem i jako niedokończony uczeń szkoły malarstwa dał się zaangażować do wędrownego cyrku.

Mr. Campotello był zupełnie innej natury. Nadzwyczaj wysokiego wzrostu i muskularny nie lubił zgoła mówić: nie wiadomo, czy z przyzwyczajenia czy też z wrodzonej głupoty.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Środa dnia 18 Szymona.

Wschód słońca o. 4 m. 26

Zachód o. 8 m. 55

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 63)

„Tragedja dzieci” i „Róża”

Teatr Scala (Cegielniana № 18)

Powtórzenie premjery

Filharmonja (Dzielna 2)

„Tragedja uwiedzionej”

„Luna” (Przejazd 1)

„Wąwóz śmierci”

„Casino” (Piotrkowska 67)

„My Boy”

„Odeon” (Przejazd 2)

„Dzieci rewolucji”

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Cienie nocy”

Muzeum Nauki i Sztuki (Piotrkowska 91)

Kalendarzyk historyczny.

1574 Zgo słynnego poety włoskiego Franciszka

Petrarki.

Wiadomości bieżące

— Międzynarodowa wystawa współdzielcza w Gandawie.

Jak się dowiadujemy, w czerwcu 1924 r. otwarta będzie w Gandawie (Belgja) pierwsza międzynarodowa wystawa współdzielcza. Wystawa obejmować będzie dwa działy: współdzielczość i opiekę społeczną.

W dziale współdzielczości reprezentowane będą następujące sekcje: historia, organizacja, propaganda, kooperacja społeczna, kooperacja wytwórcza (w przemyśle i rzemiośle), kooperacja budowlana, kredytowa, ubezpieczeniowa, rolnicza, zakupu, zbytu i produkcji.

W związku z powyższem, każdy kraj pospieszy przedstawić na wystawie dorobek swej pracy współdzielczej w formie wytworów, produkcji współdzielczej, wykresów, statystyki, modeli, wydawnictw, wzorów, fotografii i t. p.

Ponieważ państwo nasze przywrócić no świeżo do samodzielnego życia politycznego, baczyć powinno tem więcej, aby zająć należne mu miejsce w rodzinie wolnych narodów na każdym polu działalności społecznej, dlatego też nie może zabraknąć współdzielczości polskiej na pierwszej międzynarodowej wystawie współdzielczości.

W sprawie informacji w związku z powyższem, interesowani mogą zwracać się do komitetu, który mieści się w Warszawie, ul. Nowogrodzka 21, lokal tow. Kooperatystów. (pap)

— Służba rocznika poborowego 1902 i ochotników

(pap) Jak się dowiadujemy, rekruci rocznika poborowego 1902, którzy zostali na zasadzie wyciągniętych numerów losów zaliczeni do zapasu i nie otrzymali ustawowo przewidzianych ulg w pełnieniu powszechnego obowiązku służby wojskowej dalej wszyscy ochotnicy z rocznika 1903 1904 i 1905 zaciągnięci do szeregów a wreszcie wszyscy odroczeni poborowi rocznika 1901 1900 i poprzednich oraz częściowo z dodatkowego poboru rocznika 1899 i 1900 z kreśłów wschodnich zostaną wcieleni do formacji wojskowych z dniem 5 listopada rb

Zaliczeni na zasadzie wyciągniętych numerów losów do zapasu z wyjątkiem nauczycieli szkół ludowych którzy zostaną zaliczeni do rezerwy na podstawie art 70 tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej będą powołani do służby czynnej ok początku maja 1924 r.

— Zwolnienie roczników 1899 i 1900

(pap) W dniu 1 września rb zostanie zde mobilizowanych tylko 15 procent poborowych roczników 1899 i 1900 z tem, że karty demobilizacyjne i książeczki wojskowe zostaną im doręczone dnia 10 grudnia rb reszta natomiast po pisowych, tj, 85 procent tychże samych roczni-

Po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, zmarł w dniu 16 lipca r. b.

ś. † p.

JEFIM WASILJEW

członek Stow. Właścicieli Restauracji Województwa Łódzkiego przeżywszy lat 63.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi dnia 18 b. m. o godz. 4 pp., na stary cmentarz prawosławny z domu żałoby przy ul. Rzgowskiej 111, o czem zawiadamia swych członków

1192-b)

Zarząd.

Stanowisko Chrześ. Zjednoczenia zawodowego o obecnej sytuacji.

UCHWALENIE REZOLUCJI.

(pap) Stosownie do oświadczenia przed stawiciela związku Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego na ogólnej konferencji, że decyzje swoją Związek ten uzależnia od stanowiska ogółu delegatów fabrycznych, dnia 16 bm. wieczorem w Domu Ludowym odbyła się w tej sprawie konferencja.

Na wstępie przedstawiciel związku p. Świątkowski zdał sprawozdanie z wyniku konferencji. Projekt nad podwyżką 50-procentową, wysunięty przez ministra Darowskiego, poddano pod ogólne głosowanie. Po ożywej dyskusji zgromadzeni postanowili przedstawić warunki przyjąć i z dniem 17 lipca rb. przystąpić do pracy.

Jednocześnie zgromadzeni uchwalili następującą rezolucję:

1) wszyscy robotnicy przystępują do pracy, 2) robotnicy żądają koniecznie wprowadzenia komisji statystycznej, składającej się z przedstawicieli robotników i rządu. Komisja ta ma ustalać co dwa tygodnie wzrost drożyzny i ustalone przez nią procenty mają być wskaźnikiem do podwyżki w przemyśle włókienniczym, 3) robotnicy domagają się od rządu energicznej walki przeciwko wzrostowi drożyzny w państwie polskim.

Jednocześnie przedstawiciel związku Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego informuje nas, że punkt drugi został przedstawiony ministrowi pracy. Minister ze swej strony przyrzekł, że poleci wojewodzie projekt ten przeprowadzić, zaś ogólny tekst rezolucji został przesłany inspektorowi pracy.

Uproszczone egzamina dla nauczycieli.

(pap) Jak się dowiadujemy, ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego w sprawie uproszczonych egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich wydało zarządzenie następujące:

Ustanawia się na czas do końca roku 1923 uproszczone egzaminy państwowe dla nauczycieli szkół wyżej wymienionych według następujących przepisów: do egzaminu uproszczonego mogą być dopuszczone: osoby, które przed końcem 1921 r. były czynne jako nauczyciele w szkołach średnich ogólnokształcących lub w seminarjach nauczycielskich na obszarze państwa Polskiego, jeżeli posiadają obywatelstwo polskie, ukończyły szkołę średnią ogólnokształcącą lub seminarjum nauczycielskie oraz ukończyły przed końcem sierpnia 1921 r. 25 lat życia, albo odbyły przed końcem sierpnia 1921 r. co najmniej trzyletnią szkolną praktykę nauczycielską, uznaną przez ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego za zadowalniającą w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo, z czego co najmniej dwa lata w szkole średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskiem, albo odbyły przed upływem 1923 r. co najmniej trzyletnią praktykę nauczycielską w tych samych szkołach i w tym samym wymiarze uznaną przez ministra wyzn. relig. i oświecenia publicznego za wybitną.

Podanie o dopuszczenie do egzaminu nauczyciel czynny wnosi drogą służbową przez dyrekcje szkół do właściwego kuratorium okręgu szkolnego, które przesyła je ministerstwu wyznań religijnych i oświecenia publicznego, zaś każda inna osoba wnosi podanie wprost do Ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

W podaniu tem należy wymienić: 1) język wykładowy, w jakim kandydat chce nauczać, 2) przedmiot, z którego ewent. przedmiotów, z których egzamin zamierza zdawać, 3) dane, dotyczące specjalnego przygotowania kandydata, a mogące być uwzględnione przy egzaminie pismiennym (lektura, dział w nauki i t.d.) w myśl programu wymagań z poszczególnych przedmiotów, 4) komisję egzaminacyjną, przed którą kandydat chce zdawać egzamin, nadto należy dołączyć fotografie, metrykę urodzenia, dowód obywatelstwa polskiego, świadectwo ukończenia szkoły średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskiego, świadectwo odbycia praktyki szkolnej, wystawione przez właściwą dyrekcję.

O dopuszczenie do egzaminu rozstrzyga minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

W sprawie bliższych danych i szczegółów należy zwracać się do Kuratorium szkolnego.

seu ich zamieszkania od dnia 15 lipca do 11 sierpnia 1923

— O przyłączenie wsi Proboszczewice i Bazylji do miasta Zgierza.

(pap) Jak już donosiliśmy, województwo łódzkie przed kilku miesiącami powzięło projekt przyłączenia wsi Proboszczewice i Bazylji do miasta Zgierza. Jednakże wskutek oporu właścicieli gruntów powyższych wsi, sprawa ta definitywnie nie została załatwiona. W tym miesiącu jeszcze w powyższej sprawie odbyło się ogólne zebranie mieszkańców obu wsi, na którym uchwalono przyłączyć się do miasta Zgierza w myśl proje-

ków zostanie zwolniona 15 października, do rezerwy zaś będą przeniesieni tak samo 10 grudnia

— Świadczenia na rzecz państwa w razie wojny

(pap) Ogłoszone zostało rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 24 czerwca rb, oznaczające termin rozpoczęcia wnoszenia prośb o zwolnienie na podstawie par. 9 rozporządzenia wykonawczego od obowiązkowego świadczenia na rzecz państwa w razie wojny, wozów i pojazdów poruszanych siłą zwierzęcą. Posiadacze takich wozów mogą wnieść prośby do władz administracyjnych I instancji w miej-

S. † P.

1190-D

Tadzio Barcz

syn Jana i Władysławy ze Syczyńskich
zmarł w Bogu dnia 16 lipca 1923 r.
przeżywszy lat 9.

O pogrzebie, mającym się odbyć
dzisiaj w Łasku, zawiadamiamy krewnych
i znajomych pogrzebami w smuku

Matka, babcia i rodzeństwo.

ktu, wysuniętego przez województwo łódzkie. Obecnie wskutek jednomyślnej zgody, należy przypuszczać, że decyzja w sprawie przyłączenia obu tych wsi do miasta Zgierza nastąpi w czasie najbliższym.

— Kto może otrzymać paszport na wyjazd do Francji?

(pap) Na mocy rozporządzenia ministerstwa spraw wojskowych z dnia 23 kwietnia 1923 r. mogą otrzymać paszporty zagraniczne: a) bez zaświadczenia PKU: 1) urodzeni w latach 1894, 1893i starsi, 2) urodzeni w roku 1906 i młodsi, 3) urodzeni w latach 1895 — 1901, o ile należą do kategorii C minus 1, C minus 2 lub D przepisów sanitarnych b) na podstawie zaświadczeń PKU urodzeni w latach 1904 — 1905, c) na podstawie zezwolenia PKU nie wymienieni pod literami a i b), o ile za wydaniem zezwolenia przemawiają względy wyjątkowe jak na przykład długoletnia służba ochotnicza w szeregach, stały pobyt rodziców we Francji, zgłoszenia się z Ameryki lub innych krajów do służby ochotniczej armji polskiej i b armji gen Hallera i tp. Sprawy tej grupy rozstrzygają właściwe PKU a w wypadkach wątpliwych przełożone DOK.

W wypadkach nie cierpiących zwłoki lub z rozkazu ministra spraw wojskowych, zezwolenia mogą być wydawane również przez departament 10 ministerstwa spraw wojskowych, wydział poborowych

Zaświadczenia i zezwolenia mogą być wydawane osobom pojedynczym i całym transportom emigrantów jedynie przez przynależne PKU

Zażalenia petentów na decyzje PKU względnie DOK winny być skierowane drogą służbową (z dołączeniem aktu) do departamentu 10 ministerstwa spraw wojskowych

Powyższe przepisy mają zastosowanie do tych robotników, którzy wykazują się dokumentami jasno określającymi ich stosunek do służby wojskowej (książeczki wojskowe, karty zwolnienia) i przedstawiają zaświadczenia odnoszących państwowych urzędów pośrednictwa pracy wzgl. urzędu emigracyjnego że zostali wciągnięci na listę kandydatów do wyjazdu na roboty do Francji

— Rozkosze łódzkich letników w Zakoczwicach

(pap) Wobec niemożności, ze względów finansowych, spędzenia letnich miesięcy w miejscowościach kąpielowych, większa część inteligencji pracującej m. Łodzi w postaci urzędników państwowych i prywatnych wynajęła sobie mieszkania w okolicznych wioskach pod Łodzią, dokąd po skończeniu zajęć w biurach wyjeżdża, a następnie rano powraca do pracy

Jedną z większych takich kolonii jest stacja Zakoczwice pod Koluszami, która niejednemu już z letników odebrała chęć dalszego tam pobytu, a to ze względu na panujące tam porządku, a następnie rano powraca do pracy

Stacja, gdzie setki ludzi oczekuje na wykup biletów do miasta, znajduje się w gołym polu i nie posiada żadnego żadnego budynku, gdzieby pasażerowie w czasie deszczu lub spiekoty mogli się schronić W porze wieczernej niema żadnego oświetlenia, tak że pasażerowie częstokroć narażeni są na szereg przykrości, jak gubienie rzeczy, niemożność odno-

Zatarg pracowników tramwajowych o podwyżkę płac.

Jak już donosiliśmy pracownicy tramwajowi wystąpili z żądaniem podwyższenia płac zarobkowych o 82 proc W sprawie tej odbyła się konferencja między Dyrekcją a delegatami pracowników jednak do porozumienia nie doszło Dziś w godzinach przedpołudniowych ma się odbyć ostatecz, konferencja O ile na niej nie dojdzie do porozumienia natychmiast zostanie

proklamowany strajk włoski tj wagony, przez 2 godziny będą znajdowały się na mieście ale nie uruchomione W międzyczasie uda się do Dyrekcji delegacja pracowników i o ile wówczas zatarg nie zostanie zlikwidowany tramwaje wróca do remizy i rozpocznie się strajk normalny (bip)

Świętokradcy gnieźnieńscy w pułapce.

ARESztOWANIE DWÓCH PODEJRZANYCH OSOBNIKÓW W ŁODZI

(bip) Łódzkie władze policyjne otrzymały onegdaj drogą poufną wiadomości o mających przybyć do Łodzi sprawcach świętokradztwa Gnieźnieńskiego Wobec tego władze śledcze wydały odpowiednie zarządzenia które w rezultacie doprowadziły do pomyślnego wyniku

Rozstawieni w całym mieście ajenci wydziału śledczego zaobserwowali przy zbiegu ulic Piotrkowskiej i Przejazd automobil odpowiadający zewnętrznym wyglądem opisowi auta o

którego przybyciu otrzymali informacje Automobil ten wraz z znadującymi się w nim dwoma pasażerami zatrzymał się przed restauracją „Tivolio” z czego korzystali funkcjonariusze wydziału śledczego by podejrzanych pasażerów wraz z szoferem aresztować i odstawić do urzędu śledczego

Istnieje poważne prawdopodobieństwo iż aresztowani mają związek z świętokradztwem Gnieźnieńskim

Podwyższenie taryfy kolejowej.

Na posiedzeniu komitetu taryfowego państwowej Rady kolejowej, odbytem dnia 14 bm., uchwalono zalecić ministerjum kolei żelaznych podwyższenie taryfy osobowej o 33 i pół proc. z ważnością od 1-go sierpnia.

Dla ulżenia ciężarów biedniejszej ludności komitet zalecił ministerjum rozważanie wprowadzenia 4 klasy przy niektórych pociągach, zwłaszcza kursujących na szlakach między większymi śródmiastami przemysłowymi.

Dalej zalecił komitet ministerjum kolei żelaznych zbadać, czy wydatki na prowadzenie ruchu osobowego, zwłaszcza między narodowego i luksusowego, odpowiadają

dochodom, z tego źródła płynącym i czy nie dałoby się osiągnąć w tym ruchu znaczniejszych oszczędności, bez istotnej ujemy dla podróżnych.

Co do taryfy towarowej, uchwalono zalecić ministerjum podwyższenie jej o 100 proc., z ważnością jednak nie wcześniejszą, jak od dn. 15 sierpnia br. Jedynie produkty naftowe, wywożone na eksport przez Gdańsk morzem, miałyby być wolne od tej podwyżki a wywożone innemi drogami podlegać jedynie podwyżce 50 proc.

Dla woła, które również wyjęte jest z tej podwyżki, ma być ustanowiona taryfa wyjątkowa.

czynku po przyjeździe na stację ze względu na brak ławek

Pożądane byłoby, aby odpowiednie czynniki kolejowe wydały zarządzenia, któreby unormowały panujące na powyższej stacji nieporządku

— Podwyżki bez końca.

Z dniem 1-ego sierpnia b. m. wchodzi w życie nowy cennik wyrobów tytoniowych, na mocy którego zarówno wyroby fabryk prywatnych jak i rządowych zostają podwyższone o 25 proc.

Jako symptomat mającej nastąpić podwyżki cen zauważyć można brak niektórych gatunków papierosów i tytoni w sklepach detalicznych Hurtownicy za chęć bezkarnością i powodzeniem machinacji z ubiegłych miesięcy żądają od detalistów cen wyższych od nominalnych o 10—15 proc. co uniemożliwia detalistom kupno tych gatunków.

Pożądanemby ze wszecch miar było, by referat do walki z lichwą zaopiekował się tymi panami celem niedopuszczenia do spekulacji na szeroka skalę. Zaznaczyć należy, że ceny wyrobów tytoniowych wzięty w ciągu 4 ech tygodni biorąc pod uwagę nową nastąpić mającą podwyżkę o 200 proc. t. zn. w stosunku znaczne wyższym od wzrostu walut obcych według których chyba fabrykanci tytoniowi nie są zmuszeni kalkulować ceny (bip)

Wypadki i kradzieże

— Pożar od piorunu.

(pap) Wskutek burzy, jaka nawiedziła w nocy z dnia 15 na 16 bm. nasze miasto i okolice, najbardziej ucierpiała wieś Nowa Gatka, gm. Bruss.

We wsi powyższej zdarzyły się dwa wypadki uderzenia pioruna i oba wyrządziły znaczne szkody. Pierwszy piorun uderzył w dom sołtysa Stefana Tomaszewskiego, run zabił krowę, a będącego wówczas w oborze Tomaszewskiego silnie poparzył. Pierwszej pomocy nieszczęśliwemu udzielił zawezwany lekarz z Rudy Pabjanickiej.

Drugi piorun uderzył w stodołę gospodarza Wawrzyńca Zastny. Wskutek pożaru, jaki powstał od uderzenia, spłonęło doszczętnie całe gospodarstwo. Poszkodowany oblicza straty na kilkadziesiąt milionów mk.

Teatr i sztuka

— Teatr miejski.

W środę 18 lipca sztuka Schoenherra „Tragedja dzieci” Świetna gra aktorów reżyserja i oryg. wystawa wtorzą z „Tragedji dzieci” widowisko godne zobaczenia Sztuka graną jest bez suflera Rozpoczyna „Róża” 1 akt z tradycji St Zeromskiego

Z sądów

— Za usiłowanie rozbójstwa oraz dezercję.

Onegdaj w sądzie wojskowym D. O. K. Nr. IV pod przewodnictwem ppłk. K. D. dr. Tadeusza Gizińskiego rozpatrywano sprawę starsz. szer. 4 kompanii celnego Nr. IV, Planety Stanisława, urodzonego 6 stycznia 1895 r. w Witkowicach, pow. Morawska Ostraw, w Czechosłowacji.

Oskarżał prokurator mjr. K. S. Jaskólski.

Akt oskarżenia zarzuca starsz. szer. Planecie Stanisławowi, że dnia 15 stycznia 1922 r. wspólnie z plut. Henrykiem Sznallem, obecnie przebywającym na dezercji, na drodze z Zytliwa do Wielunia, zatrzymał mawszy turmanke, którą kułec Dawid Ungler wziął cukier, grożąc zastrzeżeniem z karabinu w razie oporu, zabrał mu celem przywłaszczenia sobie 50,000 mkp. czym dopuścił się zbrodni rozbójstwa, przewidzianej w art. 71, 589 cz. II pkt. 5 K. K. O. 3., a zagrożonej karą, przewidzianej w art. 589 cz. II K. K. O. 3 i art. 15 Przepis Powszechny w K. K. O. 5.

Dalej akt oskarżenia zarzuca, że Planeta będąc oskarżonym w areszcie prewencyjnym, jako podejrzany o powyższe przestępstwo, w nocy z dnia 17 na 18 stycznia 1922 r. zbiegł z aresztu baonowego w Praszce w zamiarze trwałego uchylania się od służby wojskowej i przebywał na dezercji do chwili aresztowania go przez władze policyjne w Okocimiu w dniu 14 lutego 1922 r. czym dopuścił się występku dezercji, przewidzianego w par. 69 K. K. W., a zagrożonego karą, przewidzianą w par. 70 i 74 K. K. W.

Po przeprowadzeniu sprawy oraz zbadaniu świadków, przewodniczący sądu ppłk. K. S. dr. Giziński Tadeusz w imieniu trybunału sądu wydał wyrok, mocą którego skazał starszego szeregowca Planetę Stanisława na jeden rok więzienia, utratę stopnia starsz. szer. oraz przeniesienie do drugiej klasy sy żołnierzy. (PAP)

Dowcip gen. francuskiego.

JAK GENERAL ROUVIER ODU CZYL MURZYŃÓW OD STOSOWANIA POGANSKICH ZWYCZAJÓW.

Gubernatorem Sudanu ostatnio był przez dłuższy czas generał Rouvier. — Otrzymał on wielki medal zasługi za umiejętną, a pełną humoru metodę cywilizowania dzikich murzynów, którzy mu podlegali. Francuzi obejmując kolonię, organizują w niej administrację, policję itd., ale w sprawy religijne np. mieszać się nie chcą; pozostawiają nawet fikcyjną władzę kacyków, którzy są zazwyczaj również arcykapłanami. W jednej miejscowości był taki kacyk, cieszący się wielką powagą wśród ludu i który istotnie miał nie mały wpływ moralny na swoich dzikusów. Był to człowiek lat z górą sześćdziesięciu. — I oto pewnego dnia, zwykłą rzeczą ludzkich koleją, rozstał się z tym światem — umarł.

Wielka była rozpacz Sudańczyków: wielkie ceremonie z powodu jego śmierci. Generał Rouvier śledził niespokojnie przygotowania do jego pogrzebu i dowiedział się rzeczy, które Europejczyka musiały razić okropnie.

Ciało zmarłego kacyka miało być spalone, a wraz z nim miano spalić dwadzieścia murzynek, które powinny mu być służyć na tamtym świecie dla uciechy — oraz dwudziestu młodych ludzi, którzy mieli stanowić jego gwardję. Nadto przeznaczano na spalenie pewną ilość koni, krów, owiec, nawet psów i kotów.

Tego nie mógł strawić Francuz. Wezwał on kapłanów i zaproponował im, aby z samą ceremonją pogrzebu jakiś czas zaczęli i że on im tę uroczystość urządzi bardzo pięknie tak, że wszyscy będą zadowoleni. Kapłani (skaptowani zresztą i pewną sumą luidorów) przystali na tę propozycję i zbudowano tymczasowy grobowiec dla zmarłego.

Rouvier sfotografował murzynów i murzynki w kostjumie zresztą dość sumarycznym uroczystym i posłał te fotografie do Paryża, do jakiejś fabryki, żądając, aby mu przygotowano podług tych wzorów dwa dziesięć figur męskich, i dwadzieścia kobiecych z papier mache: nadto aby wewnątrz każdej figury pomieścić dwa litry dobrego wina burgundzkiego, w jakimś naczyniu szklanem zabezpieczonym: nadto na pierśiach każdej figury miała być dziura Tita-jona a połączona z szyjką owego naczynia szklanego tak, żeby otwarłszy dziurę, można nalewać wina. Prosił też o kilka koni, krów owiec z papier mache w podobny sposób spreparowanych. Oczywiście cała ta fabrykacja była powzięta w porozumieniu z ministrem kolonii.

Po dwóch miesiącach cały ten obstackunek przybył do Sudanu. Wtedy urządzono pogrzeb kacyka: ułożono stos — i obok stosu postawiono wszystkie te figury z papier mache. Sam Rouvier miał przemówę do murzynów — i wezwał ich, aby tych wszystkich ludzi i zwierzęta spalili na stosie; aby przedtem wypili ich krew. I kolejno otwierał zakorkowane piersi murzynów i murzynek, a zgromadzony tłum w czarki zbierał wino, tryskające z lalek. Krew ofiar bardzo wszystkim smakowała, a gdy już pała krew do cna wypito — rzucono figury na stos i wraz z ciałem księcia spalono.

Ceremonia ta bardzo się murzynom podobała i bez długich ewolucji doszli do wniosku, że to najlepszy i jedyny sposób palenia umarłych, oraz ich towarzyszy.

Generała Rouviera uważają odtąd murzyni za wielkiego proroka. W ten sposób dowcipem generał Rouvier zwalczył naraz bezpowrotnie barbarzyński obyczaj w Sudanie.

Jedenaście przykazań obłubienic japońskich.

W dniu ślubu japonka otrzymuje od matki swej jedenaście przykazań, których musi się nauczyć na pamięć.

Przykazania te dziedziczą się od ty-

siąceci z pokolenia w pokolenie, i każda japonka, pragnąca zachować starodawne tradycje, stosuje się do nich ściśle.

Przykazania te brzmią:

1) Od chwili gdy wyszłaś za mąż, przestajesz być córką swych rodziców. Służaj więc teściów swych, jak własnych rodziców.

2) Gdy wychodzisz za mąż, małżonek twój jest twoim panem.

3) Bądź skromną i posłuszną są to najbardziej cenione zalety kobiety.

4) Pamiętaj byś była uprzejmą dla swej teściowej.

5) Nie bądź zazdrosna, gdyż zazdrość zabija miłość męża.

6) Nie unos się gdy mąż twój jest zagniewany.

7) Nie mów zbyt wiele.

8) Nie szukaj rady wróżbitów.

9) Bądź oszczędną i pamiętaj ciągle o swym domu.

10) Nie chwal się nigdy majątkiem męża swego. Nie mów o tym majątku w obecności krewnych twego męża.

11) Nie przebywaj w towarzystwie zbyt młodych ludzi, nawet gdybyś ty sama była młoda jeszcze. Bądź oszczędną. Nie noś sukien o zbyt krzyczących barwach.

Bibliografia.

Juljusz Słowacki.

Ukazał się tom trzeci znakomitej monografii poświęconej Juljuszowi Słowackiemu przez prof. Juljusa Kleinera. Tom ten obejmuje „Okres Benio-wskiego” i stanowi ciąg dalszy zakrojonej na wielką skalę pracy, w której najwybitniejszy w chwili obecnej badacz twórczości piewy „Anhallego” podaje ją przenikliwej analizie, opartej na niezwyklej opanowaniu tematu i wyjątkowej erudycji.

Zastępuje również na wyróżnienie strona zewnętrzna wydawnictwa. Tom ten, podobnie jak i poprzednie, wydany jest nakładem księgarni Gebethnera i Wolfa.

Listy o Polsce.

Wśród uczonych zagranicznych, zajmujących się sprawą polską, jedno z miejsc najwybitniejszych zajmuje prof. Karol Sarolen, który dzięki dokładnej znajomości naszego kraju i stosunków, stał się gorącym obrońcą Polski na forum międzynarodowym.

Wydana w języku angielskim jego praca p. t. „Letters on the Polish Affairs” jest u nas prawie nie znana, do spopularyzowania jej przyczyni się przeto przekład jej polski, dokonany przez p. Jadwigę Sienkiewiczównę, a wypuszczony w świat przez Księgarnię Gebethnera i Wolfa p. t. „Listy o Polsce”. Tekst tych listów autor rozszerzył dla wydania polskiego, które ponadto zaopatrzone jest w przedmowę kardynała Merciera i wybitnego pisarza angielskiego G. K. Chestertona.

Ze świata.

ZGON KSIĘCIA EGIPSKIEGO W LONDYNIE.

§) 10-go lipca w jednym z hotelów londyńskich znaleziono z raną postrzałową zamieszkałego tam z żoną księcia egipskiego Ali Kemala Fahni Beja. Zna leżono go ranionego na korytarzu hotelowym. Książę ten w drodze do szpitala zmarł.

Następnego dnia rozeszła się w Londynie wiadomość, że małżonka tego egipskiego księcia została aresztowana pod zarzutem zamordowania męża. Księżna przeczy oczywiście temu kategorycznie.

Książę Ali Bej przed czterema tygodniami był wraz z żoną w Wiedniu, gdzie badał stosunki gospodarcze Austrii, i konferował kilkakrotnie z tymi tejszemi władzami i przedstawicielami korporacji handlowych. Zamierzał on ożywić stosunki handlowe pomiędzy Egipsem a Austriją.

Książę Ali Bej liczył lat 50 i należał do wybitnych egipskich polityków i dziennikarzy. Był on prezydentem egipskiej partii narodowej i wkrótce po wybuchu wojny został internowany wraz ze swymi towarzyszami partyjnymi przez Anglików, a dobra jego uległy konfiskacie. Internowanie wkrótce zostało zniesione, ale dóbr mu już nie zwrócono.

Małżonka księcia pochodzi z bardzo wybitnej rodziny tureckiej. Jest to bardzo wysoko wykształconu dama, towarzysząca swemu mężowi we wszystkich podróżach. Sledztwo dopiero okazało, czy kobieta ta mogła być morderczynią swego męża. Istnieje prawdo podobieństwo że książę padł ofiarą mordu politycznego.

RAK JEST CHOROBA ULECZALNĄ?

§) W hamburskim związku lekarzy profesor Kotzenberg zakomunikował sensacyjną wiadomość o wynalazkiem przez profesora Leutschmanna i ulepszanym wspólnie z D-rem Kotzenbergiem serum przeciw rakowi.

Po wieloletnich próbach udało się wytworzyć

takie serum, które stosowane w małych dawkach za pobiegają puchnięciu, a w większych dawkach, dawa nych choremu przez czas dłuższy, leczą rakowate nowotwory.

Przy pierwszych przedstawionych wypadkach tych przynajmniej, w których udało się prowadzić przy pomocy tego serum kurację przez szereg miesięcy, można bez przesady mówić o skuteczności leczenia.

Wiedeńskie kolea fachowe oświadczają, iż nie należy wątpić w teoretyczną możliwość leczenia raka tego rodzaju metodą także bowiem przy eksperymen-tach dokonywanych na zwierzętach z pewnymi preparatami osiąga się pewne sukcesy. Analogiczny sposób leczenia przy pomocy serum nie wydawał jednak u ludzi pożądanymi rezultatami. Ponieważ brak jest bliższych informacji o zakomunikowanej powyżej metodzie, przeto należy z rezerwą traktować tę pierwszą wiadomość, gdyż może to być tylko samoreklama doktorów niemieckich.

REKORDY MORDERSTW.

§) Gubernator Teksasu oświadczył w swej mowie, która wygłosił temi dniami we Floresville, że Teksas jest krajem w którym życie ludzkie ma najmniejszą wartość. Wynika to ze stosunku przestępstw kryminalnych do liczebności ludności. Statystyka istotnie stwierdza, że w Teksasie więcej popełnia się morderstw, aniżeli na wyspach brytyjskich, jakkolwiek liczą one 50 milionów mieszkańców, podczas gdy Teksas — tylko 5 milionów.

Jeden z dzienników meksykańskich, nie bez poczucia narodowej dumy, żąda przyznania rekordu w popelnianiu morderstw Meksykowi. Związkowy okręg Meksyku liczy milion mieszkańców i średnio 25 mordów miesięcznie, rocznie zaś 500 mordów, a więc prawie dwa razy tyle co Teksas, trzy razy więcej od Włoch, 7 razy więcej niż Francja i 6 razy więcej niż Kanada.

W Niemczech skazuje się 9% wszystkich morderców. We Francji 87 proc., we Włoszech 75 proc. a w Teksasie i Meksyku nie więcej, jak 25 proc. Zastępsą to szczęśliwe kraje, przynajmniej dla morderców.

ILE SŁÓW DRUKUJĄ RÓCZNIE STANY ZJEDNOCZONE.

§) Jeden z dziennikarzy amerykańskich obliczył, że rocznie drukuje się w Stanach Zjednoczonych kwadrilion osiemset trylionów liter, Gazeta o nakładzie miliona egzemplarzy zawierała przeciętnie 16 trylionów słów. Użycie papieru pod druk w St. Zjednoczonych wynosi milion ton. Funt nowojorskiej gazety „World” odpowiada 400,000 słów tekstu.

Jeżeli się zestawili obok siebie wszystkie słowa wydrukowane w Stanach Zjednoczonych, otrzymamy linię 11 miliardów metrów. Granat do przeleciaenia tej linii potrzebowałby 500 lat. Aby litery te przeczytać musiałby człowiek żyć 45 milionów lat.

NAJWIĘKSZA WYSTAWA MAREK.

§) W Londynie otwarto największą dotąd na świecie wystawę marek w Royal Horticultural Hall w ilości przeszło jednego miliona wartości dwa miliony funtów, co na nasze marki przedstawia wartość 1000 milionów marek. Zbiory pochodzą od 600 największych filatelistów angielskich, amerykańskich i japońskich. Najcenniejszą marką na tej wystawie jest angielska 1-dno centimowa marka z r. 1856 z British Guyana. W r. 1878 kupił ją pewien handlarz w Liverpoolu za 120 funtów, a następnie nabył znany filatelist Ferrary za 150 funtów, po jego śmierci zaś sprzedano ją za 760 funtów (przeszło 3 miliony zł. pol.). Odkrył ją pierwotnie jakiś student, podobnie jak inną bardzo cenną markę, znajdującą się teraz w zbiorach króla angielskiego, mianowicie stempiowaną markę Mauritius. Otrzymał on później za nią 1450 funtów. Wystawa cieszy się olbrzymim powodzeniem w Londynie.

Wielka warszawska z dnia 17 b. m.

Dol. St. Zjedn. 117000 — Marki niem. 0,52

Czaki i wpłaty	
Belgia	5750
Berlin	---
Gdańsk	---
Praga	---
Londyn	---
Nowy Jork	---
Paryż	---
Wiedeń	---

Akcje.

Bank Dyskontowy	475000	Starachowice	615000
„ Handlowy	800000	Pocisk	190000
„ Dla handlu i przem.	165000	Parowozy	195000
„ Kredytowy Warszawski	150000	Zyrardów	3500000
„ Przemysłowców łwowskich	54000	Borkowski	100000
„ Związku Spółek Zarobk.	440000	Zawiercie	4200000
Kijewski	400000	Jablkowscy	40000
Wilti	75000	Zegluga	25000
Częstocice	3500000	Haberbusch	470000
Cukier	5700000	Naita	87500
Firley	155000	Nobel	310000
Drzewo	37000	Goslawice	450000
Węgiel	1025000		
Cegielski	150000		
Lilpop	175000		
Ostrowiec	1625000		
Karasiński			
Zieliński	200000		
Radzki	322500		

Wielki, światowej sławy Cyrk „Medrano” Menażeria Uroczyste otwarcie!

we własnym budynku na wzór amerykańsk. letnich cyrków w mieście Łodzi na placu Dąbrowskiego. Przystanek tramwajowy № 2, 7, 8.
Dzisiaj w środę dnia 18 b. m. o g. 8 m. Charles Illeneb Bez konkurencji, światowej sławy pogromca dzikich zwierząt. 10 królów puszczy, dzikich lwów, królewskie tygrysy, 6 niedźwiedzi i t. d.
Bilety nabywać można w kasie cyrku codz. od godz. 11 rano. (1235-b) Z poważaniem DYREKCJA. Kierownik cyrku A. DĄBROWSKI.

Pal..... „MACHORKE” z firmy Julian Król, Bydgoszcz. Jest wyborna!!!

6384-d-12

LECZNICA CHOROBY ZĘBÓW LEKARZA-DENTYSTY H. PRUSS 145. Piotrkowska 145. za plombowanie, oraz wprawianie zębów opłata podług taksy. 892k

Małe ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AA! Kupuję meble, dywany, futra, garderobę, maszyny do szycia płacę najlepiej. Zażnik, 6-go Sierpnia (Benedykta) 28. 4257-8

AA! Kupuję meble dywany, futra, maszyny do szycia. Wajnrach, Benedykta 19. 4268-18

AA! Meble, sypialne, stołowe szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, kozetki, krzesła wiedeńskie, oraz inne sprzedaje Przez dziecki Piotrkowska 108. 6262-0

Sprzedam dom w Langówku i ogród owocowy oparkaniowy siatka druciana. Cena 120.000.000. Wiadomość ul. Pańska № 101 P. Pahl. 4442-2

PAPIER po cenach fabrycznych, wszelkiego gatunku, Hurt i detal. Skład papieru Bolesław Frejlich Al. Kościuszki № 10. 4460-7

Sprzedam maszynę Singera czółka, w dobrym stanie Wiszera 12 m. 54 4 piętrowo od 5-tej wiecz. 4504-1

Sprzedam urządzenie sklepowe, bardzo ładne. Wiadomość: Radwańska 11, sklep. 4481-2

Sprzedam stół dębowy, rozstawny, otomanę i inne rzeczy oraz deski, belki i fuzję bezkurkówek. Luty 25, dozorca wakaże. 4505-2

Sklep rzeźniczy z urządzeniem pokojem i kuchnią, nadającym się na każdy inny interes do sprzedania. Grodzińska 9, Kacolew. 4493-4

Z powodu wyjazdu sprzedam meble z dwóch pokoi. Handlarze wykluczeni. Wiadomość od 3-5-ej. Cegielińska 8, m. 7, prawy dzwonek. 4494-1

Sprzedam parę łóżek z materacami, leżankę, otomanę, stół, 6 krzeseł, bielizniarkę, małą szafkę, umywalkę. Piotrkowska 152, m. 9. 4501-1

Sprzedam lodownię, nadającą się do piwiarni lub restauracji w dobrym stanie, bardzo tanio, byle zaraz. Wiadomość: Kilińskiego 94, sklep spożywczy. 4506-1

Domy, plac, sklepy rozmaite, gospodarki do sprzedania. Piotrkowska 197, „Pośrednik”. 4489-5

Do sprzedania pompka do nąft. Wiadomość: Piotrkowska 291, Skórczyński. 4480-1

Sprzedam otomanę, kredens, sześć krzeseł. Kilińskiego 77-2. 4522-2

Lodownia do sprzedania. Ul. Gubernatorska 27, Nowak. 4520-2

Wielki wybór majątków w Poznaniu ma do sprzedania Biuro „Pośrednik”. Zgierz, Parzęczewska 5. 4527-6

31 morga ziemi pszennej, 4 morgi łąki, inwentarz żywy i martwy. Cena 280 milionów Zgierz, Parzęczewska 3, „Pośrednik”. 4526-4

Szcpie czystej rasy, biały do sprzedania. Wiadomość: Aleksandrowska 59, m. 10. 4409-2

Różne:

AA! Stolarz na meblowe roboty potrzebny. Wodna 19, stolarnia. 4490-2

Akuszerka Pipikowa przyjmuje w domu w miejscowości i przyjeżdżne. Piotrkowska 152 m. 14. 4468-12

INŻYNIER poszukuje pokoju lub przy rodzinie z meblami lub bez. Może być z utrzymaniem. Oferty do „Rozwoju” pod „Inżynier”. 4493-1

Fryzjer męski, zdolny poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia do adm. „Rozwoju” pod „Zdolny fryzjer”. 4503-1

Przybłąkała się suka, czarna, podpalana z obrozą na szyi z marką, ogon krótki. Odebrać można: Fabryczna 18, Chyczyński, za zwrotem kosztów. 4505-1

Poszukuję pokoju przy rodzinie. Cena obojętna. Oferty do „Rozwoju” pod „Sirona panna”. 4496-2

Młoda panna z wykształceniem 5 kl. poszukuje posady jako praktykantka biurowa. Przyjmie takową bez żadnego wynagrodzenia. Oferty do „Rozwoju” sub „Praca”. 4497-2

Szwaczkę domową poszukuję. Oferty sub „Folwark” do „Rozwoju”. 4491-4

Pokoju umeblowanego w okolicy Górnego Rynku poszukuje kawaler. Oferty sub „A. K.” do „Rozwoju”. 4492-2

potrzebna zdolna służąca do gospodarstwa. Sienkiewicza 15. 4488-2

potrzebny buchalter lub buchalterka do restauracji „Teatralnej”. Dzielna 20. Zgłaszać się od 1-3 p. 4486-2

poszukuję mieszkania; pokoja z kuchnią, ewentualnie jednego dużego pokoju. Oferty proszę składać do adm. pod „Poszukujący”. 4482-2

Handlowiec, kawaler poszukuje pomieszczenia przy rodzinie. Okolice obojętna. Listy pod „E. R.” do „Rozwoju”. 4483-1

plac, z szopą, nadający się na wszelkie interesy. Brzezińska 71. Odstępę natychmiast. Karzewski. 4484-3

Suterynia jasne, wysokie do wynajęcia przy ulicy Sienkiewicza 102. 4523-5

potrzebny człowiek samotny do konia zaraz Brzezińska 36, u p. Ruszczaka 4525-2

przybłąkał się pies, niemiecki owczarek. Odebrać można za zwrotem kosztów. Wólczańska 156, rzeźnik. 4524-3

potrzebny zdolny czeladnik na reperację również na męską szpilkową robotę. Zakład obuwniczy P. Skowron, Zielona 15. 4528-2

poszukuję współnika do interesu lub wydzierżawę plac. Kilińskiego 71-5 B. 4521-2

W pensjonacie Z. Wójcickiej

jest jeszcze kilka pokoi wolnych Kuchnia wykwintna. Przyjmuje się także i dzieci bez rodziców. Opieka troskliwa. Wiadomość na miejscu lub Orła 23-22. (1076-b)
DWAGA: Przyjmuje się zamówienia na wycieczki.

MASZYNY do pisania

nowe „CONTINENTAL”, „ORZEŁ”, „MERCEDES” i t. d. po najtańszych cenach. Taśmy l-a, kalka, Reparacja Nauka pisania na maszynach 5891d1
ADOLF GOLDBERG, Andrzeja 1 1-sze piętro

poszukuję posady sklepowej lub ekspedjentki od zaraz, może być na wyjazd. Mam dobrą praktykę. Łaskawe oferty w „Rozwoju” pod „Panienska”. 4519-3

potrzebni chłopcy do praktyki do ślusarni. Nawrot 8. 4518-2

Maturzysta „Kopernika” przygotowuje eksternów do egzaminów, pomaga warunkowo promowanym. Miłsza 33, m. 41, od rana do godziny 15. 4510-2

przybłąkał się biały szpic. Prawy właściciel może odebrać za zwrotem kosztów. Wiadomość: Aleksandrowska 59, m. 10. 4508-3

pokoje umeblowane do wynajęcia. Plac Wolności 2, parter. 4512-1

Młody człowiek zdolny i sumienny, umiejący zasadniczo stolarstwo, zna się na stolarstwie, prosi o jakąkolwiek bądź pracę. Oferty pod „Zonaty” do „Rozwoju”. 4513-6

Ośmioklasista poszukuje korepetycji. Zgłoszenia pod „A. R.” 4514-3

Ośmioklasista adziela korepetycji. Spec. matematyka i fizyka. Oferty do adm. pod „S. S.” 4515-3

Nauczycielka francuskiego poszukuje pokoju za lekcje. Oferty do „Rozwoju” pod „Francuska”. 4516-3

Zagubione dokumenty

Kajdas Kacper zagubił kartę od paszportu wyd. z fabryki Gajera oraz książeczkę udziałową i kontrolkę fabryczną. 4487-2

Zginął dowód osobisty na imię Wincentego Wyderki wydany przez starostwo Łęczyńskie. 4495-1

Kołodziej Stefan zagubił tymczasowy dowód osobisty, wydany w Łodzi. 4518-3

Skradziono książeczkę wojskową wyd. przez P. K. U. Białystok i legitymację urzędniczą na imię Eugenjusza Muszyńskiego. 4517-3

Placę 1138b50

150% drożej kupuję brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zęby, garderobe
Konstantynowska 7, Milich
prawa oficyna, 1-sze piętro

Dr. Edmund Eckert

choroby skórne i weneryczne
Przyjmuje od 12-2 i od 5-8
Pante od 4-5. Ul. Kilińskiego 137, trzeci dom od Głównej. (905b)

Pokój

dziecinny, biały do sprzedania, oprócz tego meble z pokój stół, nowa maszyna do pisania i t. p.
Szkołna 24 m 3. (1186-d-3)

Torebki, etamina pończochy, galanteria męska na raty, R. Grabowiecki

Dzielna 2. (643b9)

Dr. B. Czaplicki

Choroby uszu, nosa i gardła
1098-b
Piotrkowska 120
przyjmuje od 12-1 i 3-7.

Słuchacz szkoły budowy maszyn

z kilkumiesięczną praktyką biurową i warsztatową, ostatnio zastępca kierownika przy demontażu fabryki, poszukuje posady. Oferty do administracji Rozwoju pod „K. S.” 1182-d-1

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 1300 mk., za tekstem 1000 mk., zw. ozaj 850mk., wśród drobnych 1000 mk., nakrologi 800 mk., komunikaty 1000 mk. za wiersz milimetrowy lub jego miejsce. Inne ogłoszenia barterowe 1500 mk., za wyraz, duże litery 1500 mk. dla poszukujących pracy 1000 mk., najmniejsze ogłoszenie 1500 mk. Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej. Zagrano 300 proc. drożej. Stronka przedtekstem dla ogłoszeń podzielona na 3 tany, za tekstem 5 tamów. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmują się do godz. 8-ej, poz. za 10 proc. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka obowiązująca od dnia zmiany bez uprzedniego zawiadomienia. „Rozwój” nie ma zamawia w Zgile w p. Lecha w Pakhnicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa. Tabelkowe i fantazyjne 50 proc. drożej.